Kirjallinen asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston kuulemistilaisuuteen 24.10.2018 klo 10.30

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

METO – Metsätalouden Asiantuntijat ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi vuoden 2019 Valtion tulo- ja menoarviosta. Lausuntomme alkuosassa on nostettu esiin eräitä metsätalouden momentteihin liittyviä esityksiä. Tämän jälkeen LUVA - Luonnonvarat ry:n nimissä yhdessä Agrologien Liiton kanssa olemme nostaneet maatalouteen liittyviä ja maaseudun yhteisiä budjetin ongelmakohtia esille.

Metsä- ja biotalouden toimintaympäristö

Metsä- ja biotalous on noussut keskeiseen rooliin osana ilmastonmuutoksen torjuntaa. Metsien käyttö on ratkaisevassa asemassa, kun korvataan fossiilisia raaka-aineita ja samalla huolehditaan hiilinielusta.

Kestävä kehitys ja uusiutuvien luonnonvarojen käyttö ovat kasvualoja. Huolimatta kasvunäkymistä ja -mahdollisuuksista on vastaavasti luonnonvarojen käyttöön liittyviä paineita. Metsien monimuotoisuudesta on huolehdittava metsän käytön kasvaessa. Tietoa, tutkimusta ja kehittämistoimintaa tulee lisätä metsä- ja biotalouden alalla.

Metsien lisääntyvä käyttö lisää tarvetta huolehtia metsien käytön kestävyydestä. Tulee huolehtia metsien hyvästä hoidosta, jotta pystytään nostamaan metsien kasvu 110 milj. kuutiometristä 150 milj. kuutiometriin vuoteen 2050 mennessä. Tämä merkitsee mm sitä, että taimikoiden ja nuorten metsien hoito tulee tehdä ajoissa ja tiestön ja muun metsätalouden tarvitseman infran tulee olla hyvässä kunnossa.

Metsien käytön lisäämiseksi Suomen metsäkeskuksen toimintaedellytysten tulee olla resursoidut riittävästi metsänomistajien neuvontaan, metsävaratieto on korkealaatuista tietojärjestelmissä ja tietokantoissa ja niihin liittyvät palvelut ovat laajasti käytettävissä metsäsektorilla.

Metsäteollisuudelle tärkeää on infrastruktuurin, mm. tiestön, hyvä kunto, kun puu liikkuu kannolta valmiiksi tuotteeksi kuluttajalle. Tämän logistiikkaketjun parantaminen on tärkeä osa metsäteollisuuden tuottavuutta niin alemmalla tieverkolla kuin perusväylien osalta.

30.40.46 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle

Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on edistää puuhun ja metsään liittyviä elinkeinoja, neuvoa metsänomistajia, kerätä luonnonvaratietoa, edistää elinkeinon yhteisiä kehityshankkeita ja valvoa metsälain toteutumista.

Suomen metsäkeskuksen resursseja tulee vahvistaa ottaen huomioon kasvava biomassatuotanto ja työmäärien kasvu.

Tämän hallituskauden aikana biotalouden edistäminen on ollut kärkihankkeena ja vuosittainen rahoitus on ollut noin 15 milj. euroa. Kärkihankerahoituksen päätyttyä 1.4.2019 ja alkuvuotta varten sille on esitetty 5,95 milj. euroa. Tämän työn jatkuvuuden varmistamiseksi esitetään määrärahan lisäämistä Suomen metsäkeskuksen IT -hankkeisiin (mm metsätiedon palvelualusta) ja ohjelmistouudistamiseen.

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry esittää, että momentille 30.40.46 myönnetään 41 miljoonaa euroa, eli lisäystä valtioneuvoston tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 2019 verrattuna on 1,84 miljoonaa euroa.

30.40.44 Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen.

Kemeralla on kannustejärjestelmänä suuri merkitys puuntuotannon ja puun saatavuuden turvaamisessa pitkäjänteisesti. Kemera -hankkeet vauhdittavat myös puunmyynnin hankkeita alueilla.

Maa- ja metsätalousministeriön muutoksia Kemera -järjestelmään on tämän hallituskauden aikana tehty monia, mutta erityisesti teiden perusparannuksen korjaustarpeeseen ei olla pystytty vastaamaan. Tien perusparannusten määrä on laskenut huomattavan alhaiselle tasolle. Kemera -varojen käyttö on jäänyt matalalle tasolle ja samalla teiden perusteellisten korjaustoimenpiteiden määrä jää alhaiseksi.

Kemera -järjestelmän muutoksista johtuen Kemera -varoja jäänee käyttämättä noin 8 milj. euroa. Tärkeää on saada nämä varat siirrettyä käytettäväksi vuonna 2019 lisätalousarviomenettelyllä.

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry esittää, että Kemeran momentille 30.40.44 käyttämättä jääneet varat, arviolta 8 milj. euroa, siirretään vuoden 2019 budjettiin lisätalousarviossa.

30.40.45. Metsäluonnon hoidon edistäminen

Metsien käytön kasvaessa on tärkeää huolehtia luonnon monimuotoisuudesta. Metso-ohjelma on ollut kymmenvuotisen taipaleensa aikana onnistunut metsänomistajan vapaaehtoisuuteen pohjautuva tukijärjestelmä metsien monimuotoisuuden hoitamiseksi. Metso-ohjelmassa on nyt suuri joukko uusittavia sopimuksia ja tarve määrärahan lisäämiseksi on olemassa.

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry esittää, että Metsäluonnonhoidon momentille 30.40.45 myönnetään 8 miljoonaa euroa eli 2,93 milj. euroa lisäystä vuoden 2019 budjettiin.

Muita huomioita luonnonvara-alan määrärahoista 2019 hallituksen budjettiesityksessä

30.10.55 Valtionapu 4H-toimintaan

4H-järjestön tekemä nuorisotyö on tärkeätä tulevaisuustyötä koko luonnonvara-alalle. Tutustuminen uusiutuvien luonnonvarojen hoitoon ja hyödyntämiseen ovat tärkeitä osaamisalueita, joita oppii parhaiten käytännön kautta jo nuorena. 4H-toiminta sisältää tärkeitä luonnonvara-alan elementtejä, kuten talousosaaminen ja yrittäjyys.

LUVA - Luonnonvarat ry esittää, että momentille 30.10.55 myönnetään 3,905 miljoonaa euroa, eli samantasoinen määräraha kuin 2018.

30.10.50 Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen

Maatalouden neuvontaan esitetty määräraha on riittämätön. Määrärahan leikkauksella on suuri merkitys neuvojien työllisyyteen, jopa 30-40 työpaikkaa. Esityksessä maaseudun elinkeinojen kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja esitetään vähennettäväksi yli kolmannes.

Maataloustuotannon kannattavuus on jo muutaman viime vuoden aikana monesta syystä heikentynyt. Kulunut kuiva kesä lisäsi maatalousyrittäjien talousahdinkoa entisestään.

Viljelijät tulevat tarvitsemaan talousneuvontaa selvitäkseen akuutista talouskriisistään ja turvatakseen maataloustuotantonsa jatkumisen. Alan neuvonnan määrärahojen leikkaus ei ole millään tavoin perusteltua maatalousneuvonnan tarpeen ollessa suuri.

On huomattava, että neuvontajärjestön kulut koko ajan kasvavat, kun maatilojen määrä vähenee ja neuvojien neuvontamatkat sen seurauksena pidentyvät.

LUVA - Luonnonvarat ry esittää, että momentille 30.10.50 myönnetään 5,5 miljoonaa euroa, eli lisäystä talousarvioesitykseen 2,034 miljoonaa euroa.

31.10. Liikenneverkko

Tulee lisätä määrärahoja perusväylien, alempien tieverkkojen ja siltojen sekä yksityisteiden investointeihin, jotta biotalouden raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetukset mahdollistuvat. Myös kasvava matkailuelinkeino tarvitsee riittävän laadukkaan ja kattavan infrastruktuurin.

Parlamentaarisen liikennetyöryhmän hyväksymän esityksen mukaan perusväylänpidon rahoitusta tulisi lisätä vuosittain vähintään 300 M€.

31.10.50 Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen

Yksityisteiden korjausvelka on kasvanut ja sen kasvun katkaisemiseksi tulisi korottaa yksityisteiden investointien vuosittaista tukea. Tulee selvittää erityisesti ne sillat, jotka muodostavat liikenteen pullonkauloja. Tulee panostaa myös sellaisiin yksityisteihin, joiden varrella ei ole asutusta, mutta tie on välttämätön esimerkiksi puutavaran, maatalouden ja muun biotalouden kuljetuksiin.

LUVA - Luonnonvarat ry esittää, että momentille 31.10.50 myönnetään 23 miljoonaa euroa, eli lisäystä budjettiesitykseen vuodelle 2019 6 miljoonaa euroa.

METO - METSÄALAN ASIANTUNTIJAT RY

Håkan Nystrand
puheenjohtaja

Ilpo Puputti
järjestöpäällikkö

METO - Metsäalan Asiantuntijat ry on metsä- ja luonnonvara-alan asiantuntijoiden edunvalvontajärjestö. Jäseniä on noin 7 000 ja he työskentelevät luonnonvara-alalla suunnittelijoina, esimiehinä, työnjohtajina, puun osto- ja korjuutehtävissä, metsänhoidon tehtävissä, toiminnanjohtajina, toimistonhoitajina, neuvojina, luonnonhoidon tehtävissä, opettajina ja asiantuntijoina, muissa johtotehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä. Myös metsäalaa opiskelevat ovat Meton jäseniä.

LUVA – Luonnonvarat on luonnonvara-alalla toimivien asiantuntijoiden ja osaajien kattojärjestö. METO – Metsäalan Asiantuntijat ja Agrologien Liitto ovat Luvan jäseniä. Luvan jäsenjärjestöissä on noin 12 000 jäsentä. He työskentelevät luonnonvara-alalla mm. suunnittelijoina, neuvojina, esimiehinä, opettajina, tutkijoina, erityisasiantuntijoina, luonnon-, ympäristönhoidon ja maatalouden, maataloushallinnon sekä maatalouskaupan ja liikelaitosten eri tehtävissä, erilaisissa johtotehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä. Myös luonnonvara-alan opiskelijajärjestöt voivat olla Luvan jäseniä.